

"Anii trec și regenerarea urbană nu se lasă văzută, în București"

(Interviu cu Șerban Țigănaș, președintele Ordinului Arhitecților din România)

În București, se construiește în toate felurile, că într-o capitală mare, dar complet neomogenă, cu interese și posibilități foarte diferite, este de părere Șerban Țigănaș, președintele Ordinului Arhitecților din România (OAR). Domnia sa ne-a spus, într-un interviu: "Ceea ce mă dezamăgește la București este că zonele frumoase, și sunt mai multe asemenea porțiuni substanțiale de oraș, sunt în decădere, degradare sau au fost parazitate de mai multe intervenții speculative neinspirate care le-au afectat caracterul și zonele cele mai atractive, cu reputație și prețuri, ale celor cu posibilități ridicate, s-au constituit fără o calitate omogenă a spațiilor publice și a investițiilor private, necorelate. Centrul orașului, absolut minunat dacă îl privești printre gene, este în suferință, bulevardul Magheru - Bălcescu, originea modernității interbelice, a ajuns o paragină, centru istoric, lipscănia, funcționează doar pe parter, sufocat, bineînțeles, Calea Victoriei ne oferă perle putrezite, cât despre zona Gării de Nord, a defunctei Hale Matache și Griviței și Buzzeștiului, ce să mai spun?"

Șerban Țigănaș ne-a vorbit, printre altele, atât despre evoluția pieței arhitecților, cât și despre problemele actuale ale domeniului.

Sursa foto: Facebook

Reporter: Cum a evoluat piața arhitecților, în ultimul an, și ce perspective are aceasta?

Șerban Țigănaș: Sunt premature concluziile finale, cu date, despre evoluția pieței în anul care tocmai s-a încheiat. Un studiu se poate realiza numai după ce apar datele oficiale pentru anul trecut, cele publice de la direcții financiare, bilanțurile contabile etc. Peste câteva luni, când se va finaliza Studiul Sectorial al profesiei de arhitect în Europa, pe care Consiliul Arhitecților din Europa îl actualizează la intervale de doi ani, vom avea date interesante comparative cu starea profesiei din celelalte state din UE.

Putem vorbi totuși despre piață pe baze empirice, informații între colegi și propria experiență. Sunt doi parametri care merită discuția atunci când evaluăm starea activității arhitecților: dacă este de lucru, dacă arhitecții au contracte, proiecte și lucrează și dacă acestea sunt bine plătite, sau uneori măcar plătite. Profesia de arhitect are o rată foarte mare de lucru neplătit, atât pentru realizarea de oferte sau soluții de concurs, cât și pentru recuperarea banilor pentru munca realizată în avans, care nu de puține ori nu mai ajunge să fie utilizată în domeniul construcțiilor din varii motive care țin de investitorii

publici sau privați.

În mare, pot spune că arhitecții au avut de lucru în 2018, dar nu mai bine plătit sau mai ușor de contractat decât înainte. A fost un an bun, dar nu extraordinar.

Perspectivile, văzute din toate unghiurile, nu sunt foarte atrăgătoare. Economia României nu pare că traversează o perioadă înfloritoare, mulți indicatori ai creșterii sunt contestați ca fiind reali. Sectorul construcțiilor este în criză evidentă de forță de muncă pe șantiere și de specialiști în zona investițiilor. Cultura clienței nu face salturi im-

(continuare în pagina 30)

"Rolul arhitecților șefi ar trebui reasezat, normativele cele mai importante care determină și cheltuielile cele mai mari în construcții ar trebui neapărat rediscutate și recalibrate și aici merită făcute corelări cu textele similare din alte țări europene".

urmare din pagina 28

presionante în ceea ce privește exigențele, arhitectura obișnuită, comună, de zi cu zi, nu reclamă foarte multă abilitate din partea arhitecților.

Reporter: Ce probleme întâmpină arhitecții și cum ar putea să fie acestea soluționate?

Șerban Țigănaș: Principala problemă a arhitecților ține de o prea mare supraapreciere proprie în condițiile unui mare deficit de rigoare managerială și comercială. Bineînțeles, cu excepțiile de rigoare. Unii arhitecți nu se pregătesc în general pentru piața pe care ar dori să activeze, complăcându-se fie cu statutul de necesar în procesele de autorizare și încasând tot felul de comisioane de la furnizorii de materiale. Alții se consideră artiști și creatori, chiar dacă doar o parte, uneori destul de mică, din ceea ce fac se poate încadra în aceste categorii. Principala problemă a arhitecților este aceea de a demonstra relevanța și a face evident avantajul pe care îl are un client dacă lucrează cu un foarte bun arhitect. Nu e deloc ușor, dar e fundamental. Există cazuri remarcabile de astfel de colaborări, dar ele sunt atât de rare încât nu schimbă percepțiile. Se vorbește foarte mult despre nevoia de a reageza legislația construirii pe alte baze, dar în absența înțelegerii clare a rolului și relevanței arhitecților, acest lucru nu poate fi făcut pe baze abstracte.

Reporter: Care sunt lipsurile legislative ale sectorului?

Șerban Țigănaș: Și la acest punct se poate discuta mult. Corelarea normativă e o problemă, multe texte în vigoare sunt divergente sau contradictorii. Este deja notorie lipsa de unitate în teritoriul în ceea ce privește aplicarea cadrului legislativ. Recent am constatat în cadrul aceleiași primării că departamente diferite, urbanismul și juridicul, înțeleg și aplică diferit aceleași prevederi legale. Uneori

"O problemă este să demonstrăm relevanța și să facem evident avantajul pe care îl are un client dacă lucrează cu un foarte bun arhitect".

este chiar comic, dar în fapt este tragic și nici jurisprudența nu produce efecte... cred că extrem de importantă pentru calitatea arhitecturii ar fi revizuirea legislației achizițiilor publice și crearea unor prevederi specifice pentru construcții, care sunt complet diferite de orice alte achiziții de bunuri sau servicii. Rolul arhitecților șefi ar trebui reasezat, normativele cele mai importante care determină și cheltuielile cele mai mari în construcții ar trebui neapărat rediscutate și recalibrate și aici merită făcute corelări cu textele similare din alte țări europene.

Reporter: Cum îi afectează pe arhitecți măsurile fiscale care au intrat în vigoare în acest an?

Șerban Țigănaș: E mult prea devreme pentru a trage concluzii. Deocamdată nu cred că afectează mai mult decât să creeze circumspecție și multe discuții. Dat fiind contextul politic și social din România, orice măsuri fiscale, orice modificare legislativă este bănuită de o mare parte a celor asupra cărora se va reflecta ca fiind speculativă și având obiective oculte. La asta s-a ajuns și nu arhitecții sunt de vină. Trăim o epocă a neîncrederii totale și a războiului deschis în care regula luptei este că orice propune celălalt este greșit, inoportun și are scopuri ascunse. În cazul acesta și o eventuală măsură benefică, pozitivă, capătă ușor contestatari și pornește opoziția mediatică și tot restul...

Reporter: Având în vedere lipsa forței de muncă din toate domeniile, cum se prezintă situația în arhitectură?

Șerban Țigănaș: Comportamentul arhitecților nu pare a fi dominat de dorința de a lucra, care e subordonată dorinței de a trăi în anumite locuri. Jumătate din arhitecții din România sunt în București, unde nu este jumătate din piața de arhitectură, în mod evident. Dintre aceștia mai mult de jumătate nu își

(continuare în pagina 32)

"În sectorul public se lucrează în continuare la infrastructura sportivă, stadioanele pentru anul 2020, săli polivalente în mai multe orașe mai mari sau mai mici".

urmare din pagina 31

practică profesia așa cum au visat, adică în proiectare și sunt nemulțumiți, dar n-ar face nimic pentru a se întâlni cu cererea foarte prezentă în alte regiuni, unde nu este acoperită de resursele locale. Neomogenitatea repartiției forței de muncă ne caracterizează profesia. Cei care lucrează în zonele în care nu există facultăți de profil, zone care de obicei rețin absolvenții, nu au pe cine angaja, ceilalți se confruntă cu cereri pe care nu le pot onora. Asta că mai bine să vorbim de cantitate, pentru că dacă vorbim de calitatea angajaților, discuția este alta.

Reporter: Ce proiecte semnificative au fost demarate în acest an și ce proiecte sunt anunțate în piață?

Șerban Țigănaș: În sectorul public se lucrează în continuare la infrastructura sportivă, stadioanele pentru anul 2020, săli polivalente în mai multe orașe mai mari sau mai mici, se anunță un val de spitale atât regionale cât și specializate, demult necesare și dorite, iar în domeniul privat continuă construcțiile de locuințe colective, ca parte masivă a pieței, clădirile comerciale pentru birouri, mai ales în polii

de dezvoltare și câteva centre logistice, sau dezvoltări industriale, multe extinderi ale celor existente. Timișoara poate atrage atenția cu cea mai nouă etapă de la Iulius Mall, dar și cu concurentul Ișo și cu dezvoltările din centru, Bucureștiul își păstrează parcă ritmul, Brașovul dorește aeroport și sală polivalentă, la Cluj, pe lângă infrastructura de mobilitate și spații publice se așteaptă spitale, un muzeu mai special și locuințe în zonele centrale și putem continua.

Reporter: Cum apreciați modul în care se construiește în Capitală?

Șerban Țigănaș: Nu cred că există un mod anume, a la București. Se construiește în toate felurile, ca într-o capitală mare, dar complet neomogenă, cu interese și posibilități foarte diferite. Ceea ce mă dezamăgește la București este că zonele frumoase, și sunt mai multe asemenea porțiuni substanțiale de oraș, sunt în decădere, degradare sau au fost parazitare de mai multe intervenții speculative neinspirate care le-au afectat caracterul, și zonele cele mai atractive, cu reputație și prețuri, ale celor cu posibilități ridicate, s-au constituit fără o calitate omogenă a spațiilor publice și a investițiilor private, necore-

late. Centrul orașului, absolut minunat dacă îl privești printre gene, este în suferință, bulevardul Magheru - Bălcescu, originea modernității interbelice, a ajuns o paragină, centru istoric, lipsescănia, funcționează doar pe parter, sufocat, bineînțeles, Calea Victoriei ne oferă perle putrezite, cât despre zona Gării de Nord, a defunctei Hale Matache și Griviței și Buzeștiului, ce să mai spun? Unii au câștigat o bătaie și au pierdut războiul, anii trec și regenerarea urbană nu se lasă văzută.

Reporter: Cum caracterizați evoluția sectorului de construcții de la noi?

Șerban Țigănaș: Nu știu dacă avem evoluție sau involuție, dacă suntem o piață care conține vânzări de materiale sau se construiește patrimoniu? Sectorul este în mod evident catalizat de fondurile europene. Se construiesc însă tot felul de clădiri noi, pentru că există finanțare pentru ele și nu pentru că ar fi cu adevărat necesare. Nu se iau în calcul costurile utilizării, întreținerii construcțiilor și multe resurse se irosesc astfel. Nu există evidențe și statistici care să rezente evoluția sectorului și să informeze atât autoritățile publice, cât și investitorii privați care sunt costurile corecte și realiste ale calității în construcții.

Reporter: Cât de pregătiți sunt arhitecții români comparativ cu cei din afară?

Șerban Țigănaș: De unde din afară? Pregătiți pentru ce? Pentru a face proiecte sunt destul de bine pregătiți, pentru a gestiona proiecte și a conduce afaceri, mai puțin. Pentru a lucra în condiții de stres, sub presiune, nu aș putea spune că sunt pregătiți, dar constat că sunt obișnuiți, iar asta ține de întreaga societate. Ceea ce este foarte important în profesia aceasta este să poți aprecia și planifica munca. Asta o poți face numai dacă ai experiență și îți e evidente, colectezi și interpretezi date. Arhitecții români nu sunt prea interesați de așa ceva și sunt deficitari la planificare-programare și negociere a condițiilor de lucru. Cele mai multe contracte se concentrează doar pe stabilirea valorilor ce țin de bani și nu de timp, procese și condiții reale de construire a unui proiect. De aici și numărul impresionant de devieri de

la înțelegerile contractuale sau, altfel spus, de contracte care nu pot fi respectate încă din primele zile de după semnarea lor. Așa ceva nu este sănătos pentru construcții. Sigur, se pune întrebarea dacă așa ceva se poate învăța la facultate sau stagiatura ar trebui să aducă astfel de cunoștințe. Teoretic, practica ar trebui să pună tinerii în situații de învățare, dar vor angajatorii lor să își educe viitorii concurenți?

Reporter: Cum arată țara noastră, comparativ cu statele europene, în ceea ce privește sectorul arhitecturii, în particular, dar și cel al construcțiilor, în general?

Șerban Țigănaș: Arhitectura este o poveste culturală pe termen lung. Nimic nu se schimbă în bine sau în rău de la un an la altul semnificativ, uneori chiar de la un deceniu la altul... în condițiile acestea, arhitectura depinde de clienți și de utilizatori, de societate și de economie, fiind chiar oglinda acestora. Întotdeauna, în toată lumea, arhitectura a fost realizată de cei pe care o societate, prin liderii ei, i-a adus să construiască ceea ce a considerat important. Și i-a adus de oriunde, plătind cât merită să faci clădiri importante. La noi, arhitecții occidentali nu pot lucra pentru că se plătește pe sfert sau mai puțin, deci nu suntem "în pericol" să fim cucerii de elita europeană a profesiei, cum s-a întâmplat și în Polonia, și în Cehia sau Albania mai recent. Rămân ai noștri să lucreze pentru bani puțini și ceva glorie de moment, încasând toate loviturile prin care treci când lucrezi într-un astfel de mediu. Ce e de făcut? Au spus-o mulți și o spun în continuare: educație... dar așa ceva încă nu a început în România, iar după ce începe un proces serios de reformă în domeniu, mai trebuie să așteptăm efectele, cam o generație. Predecesorii noștri au rezolvat problema aducând specialiști din lume și plătind prețul corect. Cu ocazia asta, ai noștri au devenit parteneri locali, învățând foarte mult și repede, formându-se cultura proprie. Cei de acum nu par a fi interesați de o astfel de soluție.

Reporter: Mulțumesc!

"Se construiesc tot felul de clădiri noi, pentru că există finanțare pentru ele și nu pentru că ar fi cu adevărat necesare. Nu se iau în calcul costurile utilizării, întreținerii construcțiilor și multe resurse se irosesc astfel".

